

АНОТАЦІЯ

Імунологічними, молекулярно-генетичними, статистичними методами проаналізовано стан клітинної ланки імунної системи учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС у віддаленому періоді після опромінення. У роботі проведено імунофенотипування і визначення експресії генів, залучених у регуляцію клітинного циклу, апоптозу та імунної відповіді у лейкоцитах периферичної крові учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Встановлено зниження відносної кількості моноцитів, активованих CD4+25+ Т-лімфоцитів та дисбаланс імунорегуляторних субпопуляцій Т-лімфоцитів в учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС у віддаленому періоді після опромінення. Зниження показника експресії генів *BCL2*, *SERPINB9*, *CDKN2A*, *TP53*, *STAT3*, *IL1B* та гіперекспресію гена *MCF2L* у лейкоцитах периферичної крові встановлено у всіх підгрупах учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Виявлено гіперекспресію генів *IFNG* та *TNF* та зниження їх експресії у підгрупі учасників ЛНА на ЧАЕС, опромінених у дозах 100-1000 мЗв та понад 1000 мЗв, відповідно. Порушення в експресії генів, які приймають участь у репарації ДНК, клітинному циклі, апоптозі та функціонуванні імунної системи, пов'язані з порушеннями клітинної ланки імунної системи, що може сприяти розвитку патологій та ускладнень, викликаних ними.

Кваліфікаційна робота викладена на 52 сторінках, ілюстрована 12 таблицями та 10 рисунками. Список використаних джерел включає 121 роботу.

Ключові слова: імунна система, експресія генів, лейкоцити, іонізуюче випромінювання, аварія на ЧАЕС.